T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/608
KARAR NO : 2023/737
KARAR TR : 18/12/2023

ÖZET: Davacı şirketin enerji iletim hattında yer alan direklerin bulunduğu taşınmazlara davalılar tarafından yapılan dolgular nedeniyle, emniyet mesafesinin ihlalinden dolayı, direklerin deplase edilmesinden kaynaklı masrafın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerden tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü (TEİAŞ)
Vekili : Av. B. A
Davalılar : 1- Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. N. B. B
2- Havza Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. Y. C. K
3- ... İnş. Yap. Ma. Isı.Soğ. Sis.Tur.Nak. İm. ve Met.San.Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. M. Y

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Merzifon-Samsun TEİAŞ Grup Müdürlüğünün işletme, bakım ve sorumluluk bölgesinde bulunan enerji iletim hattının 52-53 numaralı direklerinin bulunduğu... ada 1 ve 2 numaralı taşınmazların, kamulaştırma bedeli ödenmek suretiyle müvekkil şirket adına tapuya kayıt ve tescil edildiğini; davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Samsun Vezirköprü karayolundaki duble yol çalışması sırasında yapılan dolgular nedeniyle zemin kotunun yükseltildiğini, yine karayolundan düşük kodlu araziye davalılardan Havza Belediye Başkanlığı ve ...İnşaat Ltd. Şti. tarafından da dolgu malzemesi atıldığını, araziye atılan ve enerji iletim hattının emniyet mesafesini ihlal eden hafriyat için davalıların uyarıldığını, kaldırılmasının talep edildiğini ancak gerekli önlemlerin alınmadığını; emniyet mesafesinin ihlali nedeniyle söz konusu hattın 52-53 numaralı direklerinin deplase işinin ihale ile yaptırıldığını, yüklenici firmaya KDV dahil 228.279,69 TL ödendiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 228.279,69 TL'nin zarar tarihinden itibaren işleyecek ticari faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Havza Asliye Hukuk Mahkemesi 12/01/2016 tarih ve E.2014/78, K.2016/6 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne karar vermiş, bu karara karşı temyiz isteminde bulunulmuş, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 15/05/2018 tarih ve E.2016/6539, K.2018/4168 sayılı kararı ile temyize konu kararın bozulmasına karar vermiş, bu karara karşı karar düzeltme isteminde bulunulması üzerine aynı Daire 03/10/2019 tarih ve E.2018/4874, K.2019/4347 sayı ile karar düzeltme isteminin reddine karar vermiştir. Bozma kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Davalılardan Havza Belediye Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü, birer kamu tüzel kişisidir ve işlem ve eylemleri Anayasa hükmü gereği de kamusal nitelik taşımaktadır. Davaya konu uyuşmazlık ise anılan davalıların idari nitelikteki eylem ve işlemlerinden kaynaklanmaktadır. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle davalı idarelerin kanunun emredici hükümlerine ve kendisine tanınan takdir yetkisine uygun davranıp davranmadığının tespiti gereklidir. İdare üstlenmiş olduğu kamu hizmetini idari eylem ve işlemlerle yerine getirir. İdari işlem, idarenin idare işlevine ilişkin olarak, kamu gücü kullanmak suretiyle yaptığı tek yanlı irade açıklamalarıdır ve bazı durumlarda da idarenin takdir yetkisi mevcuttur. İdarenin idari işlem yaparken kamu gücü kullanması sebebiyle takdir yetkisinin bulunduğu hallerde bu takdir yetkisinin kullanımı ve idari işlemin hukuka uygunluğunun denetimi ise, Anayasa ve kanun hükümlerine, düzenleyici işlemlere, örf ve adete, hukukun genel ilkelerine ve mahkeme kararlarına uygun olup olmadığının belirlenmesi anlamına gelmektedir ki bu denetimin yapılması gereken

yargı yeri de idari yargı yeri ve idare mahkemeleridir.

Dava şartları; mahkemenin, davanın esası hakkında inceleme yapabilmesi için gerekli olan şartlar olup, mahkemece dava şartlarından birinin bulunmadığının tespit edilmesi halinde kural olarak davanın esası hakkında inceleme yapılamaz. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-b maddesinde adli yargı yolunun caiz olması, dava şartı olarak düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un 115/1. maddesine göre de mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştıracak, taraflar da dava şartı noksanlığını yargılamanın her aşamasında ileri sürebilecektir. Şu halde; davalılardan Karayolları Genel Müdürlüğü ve Havza Belediye Başkanlığı yönünden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu 2. maddesi gereği idari yargı yerinde dava açılması gerekmektedir. Bu nedenle, anılan davalılar bakımından yargı yolu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken bu yön gözetilmeksizin davanın esasının incelenmesi, usul ve yasaya aykırı olduğundan kararın bozulması gerekmiştir.

4- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göredavalılardan ...İnşaat Yapı ve Malzeme Isıtma Soğutma Sistemleri Ltd. Şti'nin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir.

5- Davalılardan ...İnşaat Yapı ve Malzeme Isıtma Soğutma Sistemleri Ltd. Şti'nin diğer temyiz itirazlarına gelince;

a) Dava, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'ne aykırı şekilde zemin ile elektrik iletim hattı mesafesinin ihlal edilmesi, bu anlamda haksız eylem nedeniyle ödenen meblağın tazmini istemine dayanmaktadır. Haksız eylem nedeniyle oluşan zarar, olay gününde gerçekleşmiş olduğundan, davalının sorumlu tutulacağı tazminat tutarı da olay tarihinde ki verilere göre belirlenmelidir. Olay tarihi 15/10/2010 olmasına rağmen, bilirkişi tarafından2014yılıverilerinedayanılarakhesaplamayapılmış,mahkemecedeburapor benimsenerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Şu durumda, olay tarihindeki veriler üzerinden yaptırılacakhesaplama doğrultusunda karar verilmesi yerine, 2014 yılı verilerine dayanılarak yapılan hesaplama doğrultusunda hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın bu nedenlebozulması gerekmiştir.

b) 6100 sayılı HMK'nın 297/2. maddesinde; 'Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir' şeklinde düzenleme mevcuttur.

Mahkeme kararının hüküm bölümünde, davanın 113.748,53 TL'lik kısmının kabulüne karar verilmiş olmakla birlikte; davalıların kusur oranlarına atıf yapmak suretiyle infazı kabil olabilecek net miktarın belirlenmemiş olduğu anlaşılmaktadır. Mahkemece, yukarıda gösterilen kurallar gözetilmeksizin, infazda tereddüt oluşacak şekilde hüküm tesis edilmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bu nedenle de bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Temyiz edilen kararın yukarıda (5/a-b) sayılı bentte gösterilen nedenlerle davalılardan ...İnşaat Yapı ve Malzeme Isıtma Soğutma Sistemleri Ltd. Şti yararına, (3) nolu bentte gösterilen nedenlerle davacı ve davalılardan Karayolları Genel Müdürlüğü yararına bozulmasına; davalılardan ...İnşaat Yapı ve Malzeme Isıtma Soğutma Sistemleri Ltd. Şti vekilinin diğer temyiz itirazlarının (4) numaralı bentte açıklanan nedenlerle reddine; davacının, davalılardan ...İnşaat Yapı ve Malzeme Isıtma Soğutma Sistemleri Ltd. Şti'ne yönelik temyiz itirazlarının yukarıda (2) nolu bentte gösterilen nedenlerle reddine, davalılardan Havza Belediye Başkanlığı'nın temyiz dilekçesinin (1) sayılı bentte açıklanan nedenlerle reddine ."

3. **Havza Asliye Hukuk Mahkemesi 07/11/2022 tarih ve E.2022/261, K.2022/186 sayılı kararı** ile, bozma ilamına uyarak Karayolları Genel Müdürlüğü ve Havza Belediye Başkanlığı yönünden dosyanın tefrikine, dava konusunun idari işlem olması ve idari yargı yerinde değerlendirilmesi gerektiğinden, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı temyiz isteminde bulunulmuştur. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 22/02/2023 tarih ve E.2023/392, K.2023/2202 sayılı kararı ile, temyize konu kararın onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...bozma kararına uyularak, davalılar yönünden dosya tefrik edilmiştir ve mahkememiz dosyasına esas kaydedilerekYargıtay İlamı uyarınca yargı yolu uyuşmazlığı nedeniyle dava şartıyokluğundan davanın usulden reddine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Dava konusunun İdari İşlem olması, İdari yargıyı ilgilendirmesi sebebiyle davanın yargı yolu uyuşmazlığı nedeniyle Dava Şartı Yokluğundan UsuldenREDDİNE ..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle Karayolları Genel Müdürlüğü ve Havza Belediye Başkanlığına karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Samsun 2. İdare Mahkemesi 02/11/2023 tarih ve E.2023/938 sayılı kararı** ile, davacının tazminat istemine ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık

Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Mahkeme kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Davacı şirketin, elektrik direkleri altına isabet eden taşınmazlarda irtifak hakkı bulunmaktadır. İdari irtifak hakları idarenin kamu yararına özel mülkiyete ait taşınmazlar üzerinde tesis ettiği yükümlülüklerdir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 30. maddesinde, kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamayacağı; taşınmaz mala, kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idarenin ödeyeceği bedeli de belirtmek suretiyle mal sahibi idareye yazılı olarak başvuracağı, olumsuz yanıt aldığında konunun Danıştay ilgili idari dairesince incelenerek kesin olarak karara bağlanacağı, bedelde anlaşmazlık doğduğu takdirde uyuşmazlığın 3533 sayılı Kanun hükümlerine gitmeksizin yetkili mahkemesinde çözümleneceği belirtilmektedir.

Davalı idarenin, TEİAŞ'ın irtifak hakkına sahip olduğu alanda yol yapımına girişmeden önce bu maddede öngörülmüş bulunan ve bu uyuşmazlıkta idari nitelikte tek çözüm şekli olan başvuruyu yapmadan, başka bir deyişle Kanunda öngörülen usul ve esaslara uygun şekilde tasarrufta bulunmadan, davacı kurumun ayni hakkına vaki müdahalesinin haksız fiil niteliğinde bir el atma olduğunun kabulü gerekmektedir. Hâl böyle olunca, bu haksız ve kanunsuz el atmayı; 'idari işlem' ya da 'idari eylem' sayma olanağı yoktur. Bu müdahalenin, bir kamu hizmetinin ifası nedeniyle yapılmış olması; tarafların kamu kurumu olmaları, yapılan işe bir idari eylem niteliğini kazandırmaz.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. ve müteakip maddelerinde haksız fiilden doğan davalar, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 683. maddesinde ise el atmanın önlenmesi davaları düzenlenmiştir. Bu tür davaların adli yargı düzeninde yer aldığı tartışmasızdır.

Diğer yandan, 2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin kara yollarında ve kara yolları dışındaki kamuya açık alanlarda, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla kara yolunda yapılan çalışmalar sonucunda meydana geldiği öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da sorumluluk davası olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda açılan davanın/idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından, müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi), müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılması temelinden kaynaklanan ve bunların doğal sonucu olan tazminat istemine ilişkin davanın adli yargı düzeninde yer alan bir dava türü olması nedenleriyle uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Nitekim, benzer bir olayda görev uyuşmazlığı üzerine, davanın adli yargı merciinin görevinde olduğuna hükmeden Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2019 tarih ve E:2019/343, K:2019/469 sayılı kararı da bu yöndedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

7. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun *"Bir idareye ait taşınmaz malın diğer idareye devri"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Kamu tüzelkişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak hakları

diğer bir kamu tüzelkişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamaz.

Taşınmaz mala; kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idare, 8 inci madde uyarınca bedeli tespit eder. Bu bedel esas alınarak ödeyeceği bedeli de belirterek mal sahibi idareye yazılı olarak başvurur. Mal sahibi idare devire muvafakat etmez veya altmış gün içinde cevap vermez ise anlaşmazlık, alıcı idarenin başvurusu üzerine Danıştay ilgili idari dairesince incelenerek iki ay içinde kesin karara bağlanır.

Taraflar bedelde anlaşamadıkları takdirde; alıcı idare, devirde anlaşma tarihinden veya Danıştay kararının tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde, 10 uncu maddede yazılı usule göre mahkemeye başvurarak, kamulaştırma bedelinin tespitini ister. Bu durumda yapılacak yargılamada mahkemece, 29/6/1938 tarihli ve 3533 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Mahkemece, 10 uncu maddede öngörülen usule göre kamulaştırma bedeli olarak tespit edilen miktarın, peşin ve nakit olarak mal sahibi idareye verilmek üzere belirleyeceği bir bankaya yatırılması ve yatırıldığına dair makbuzun ibraz edilmesi için alıcı idareye onbeş gün süre verilir. Gereken hallerde bu süre bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. Alıcı idare tarafından kamulaştırma bedelinin mal sahibi idare adına bankaya yatırıldığına dair makbuzun ibrazı halinde mahkemece, taşınmaz malın alıcı idare adına tesciline ve kamulaştırma bedelinin mal sahibi idareye ödenmesine karar verilir ve bu karar, tapu dairesine ve paranın yatırıldığı bankaya bildirilir. Tescil hükmü kesin olup tarafların bedele ilişkin temyiz hakları saklıdır.

Bu suretle devir alınan taşınmaz mal, kaynak veya irtifak hakkı, sahibinden kamulaştırma yolu ile alınmış sayılır ve devir amacı veya devreden idarenin izni dışında başkaca bir kamusal amaçla kullanılamaz. Aksi takdirde devreden idare, 23 üncü madde uyarınca taşınmaz malı geri alabilir. Bu husus tapu kütüğünün beyanlar hanesine şerh verilir.

(Ek fıkra: 20/8/2016-6745/32 md.) İçişleri Bakanlığının güvenlik gerekçesiyle ihtiyaç duyduğu, kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve il özel idareleri dâhil mahalli idareler ve diğer kamu tüzel kişilerine ait taşınmazlar, kaynak veya irtifak hakları, Cumhurbaşkanı kararıyla resen Hazine adına tescil ve İçişleri Bakanlığına tahsis edilir. Taşınmazın bedeli, tescil işleminden itibaren altmış gün içinde bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen kriterler de dikkate alınmak suretiyle valiliklerce resen tespit edilir. Bedele ilişkin itirazlar Danıştaya yapılır. İtirazlar tescil işlemini durdurmaz. Mahkemelerce ihtiyati tedbir ve yürütmenin durdurulması kararları verilemez, 3533 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu taşınmazlara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan imar planı değişiklikleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca resen yapılır veya yaptırılır."

8. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun *"Sorumluluk"* üst başlıklı 49. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

9. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"A. Mülkiyet hakkının içeriği"* başlıklı 683. maddesi şöyledir:

"Bir şeye malik olan kimse, hukuk düzeninin sınırları içinde, o şey üzerinde dilediği gibi kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisine sahiptir.

Malik, malını haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği gibi, her türlü haksız elatmanın önlenmesini de dava edebilir."

B. Yargı Kararları

10. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K,1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"*İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.*

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

11. Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu 29/04/1991 tarih ve E.1991/2, K.1991/2 sayılı ilke Kararında *"Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, TEK.nun irtifak hakkı bulunan sahada yasalarda öngörülen usul ve esaslara uyulmadan belediyece yol yapımı çalışmalarına girişilmesi nedeniyle açılan müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi) davasında görevli mahkemenin idari yargı olduğu biçimindeki kararına karşın, daha sonra*

aynı tarafların aynı konu ile ilgili diğer bir davada da yetkili mahkemenin, adliye mahkemesi olduğu yönündeki çoğunluğun 11/02/1991 günlü oturumunda gerçekleşmesi üzerine; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunca kamu tüzel kişileri arasında meydana gelen müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi) davasının görüm ve çözüm yerinin adli yargı olduğuna ve konunun bu doğrultuda ilke kararına bağlanmasına," karar vermiştir.

12. Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü 02/11/2009 tarih ve E.2008/368, K.2009/248 sayılı kararında; *"...Davacı tarafından, şirketlerine ait 380 Kv Kayseri Kapasitör Gölbaşı Kuzey Enerji İletim Hattının 4685-4686 nolu direkleri arasında irtifak hakkını ihlal ederek hat altında, can ve mal emniyetini tehlikeye düşürecek şekilde davalı tarafından Gölbaşı - Örenci - Gerder - Taşçılar Sitesi yolunda yapılan dolgu neticesi yol kotunun 5 m yükseltilmesi suretiyle yapılan müdahalenin önlenmesine, müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılmasına yine yapılan dolgu neticesi oluşan ve can ve mal emniyeti açısından tehlike yaratan 380 Kv Kayseri - Kapasitör - Gölbaşı Güney Enerji iletim Hattının 5691 nolu direğinin C ve D ayaklarındaki hafriyatın temizlenmesi sureti ile direğe yapılan müdahalenin önlenmesi ve direk ayaklarındaki hafriyatın temizlenerek istinat duvarı çekilmesi ile can ve mal emniyeti açısından öncelikle ihtiyatı tedbir verilerek Gölbaşı - Örenci - Gerder - Taşçılar Sitesi Yolunun hattlarını ihlal eden kısmı ile 5691 no lu direğin bulunduğu yerin dava sonuçlanıp emniyet mesafeleri sağlanıncaya kadar trafiğe kapatılmasına karar verilmesi istemiyle..."* açılan davada *"...idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından; müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi), müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılması istemlerine ilişkin davanın, adli yargıda görülmesi gereken dava türü olması nedenleriyle, uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna..."* varmıştır.

13. Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü 27/11/2017 tarih ve E.2017/476, K.2017/665 sayılı kararında; *"...Davacı şirkete ait 154 KV. Afyon I ve II- Altıntaş E.İ.Hattı'nın 70-71 ve 78-79 no.lu direkler arası Hat altında kalan Afyon-Kütahya Karayolunun Anıtkaya Kasabası civarında, Karayolları 3.Bölge Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çift yol yapım yenileme çalışmaları nedeniyle oluşan ihlalli durumun ortadan kaldırılması için; 154 KV. lık Tek Devre 477 MCM İletkenli Afyon I- Altıntaş Enerji İletim Hattı 71 ve 79 no.lu direklerin Deplase edilmesi işi sebebiyle doğduğu ileri sürülen 181.386,64-TL. masraf bedeli ile, Afyonkarahisar 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2013/260 Diş sayılı tespit dosyasına ilişkin 838,85-TL masraf bedeli dahil olmak üzere toplam 182.225,49 TL alacaklarının her bir harcamanın Kuruluşlarınca ayrı ayrı ödenme tarihlerinden itibaren işleyecek Merkez Bankasının kısa vadeli avans işlemlerine uyguladığı avans faizi ile birlikte davalı Kurumdan tahsiline karar verilmesi istemiyle..."* açılan davada *"... açılan davanın, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından, müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi), müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılması temelinden kaynaklanan ve bunların doğal sonucu olan tazminat istemine ilişkin davanın adli yargı düzeninde yer alan bir dava türü olması nedenleriyle uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi..."* gerektiği sonucuna varmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Hikmet KANIK, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/12/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulduğu idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının da yer aldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacının işletme, bakım ve sorumluluk bölgesinde bulunan enerji iletim hattının 52-53 numaralı direklerinin bulunduğu taşınmazlara, davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafindankarayolunda duble yol çalışması sırasında dolgu yapılması nedeniyle, zemin kotunun yükseltildiği; diğer davalılar Havza Belediye Başkanlığı ve ...İnşaat Ltd. Şti. tarafindan da dolgu malzemesi (hafriyat) atılması nedeniyle, 52-53 numaralı direklerde Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'nde belirtilen emniyet mesafesinin ihlali nedeniyle anılan hattındireklerinde deplase yapılarak işletme bütçesinden 228.279,69 TL ödendiği ileri sürülerek, ödenen 228.279,69 TL'nin zarar tarihinden itibaren işleyecek ticari faiziyle birlikte davalılardan tahsili istemiyle açılmıştır.

17. Davacı şirketin elektrik direkleri altına isabet eden taşınmazlarda 221 (Amme Hükmi Şahısları Veya Müesseseleri Tarafindan Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun) sayılı ve 2942 sayılı

Kanun hükümleri uyarınca idari irtifak hakkı bulunmaktadır. İdari irtifak hakları idarenin kamu yararına özel mülkiyete ait taşınmazlar üzerinde tesis ettiği yükümlülüklerdir. Bu nedenle sözü edilen yerler, kamu emlakı niteliği taşımaktadır.

18. Davalı idarelerin, TEİAŞ'ın idari irtifak hakkına sahip olduğu alanda yol yapımına girişmeden önce bu maddede öngörülmüş bulunan ve bu uyuşmazlıkta idari nitelikte tek çözüm şekli olan başvuruyu yapmadan başka bir deyişle Kanunda öngörülen usul ve esaslara uygun şekilde tasarrufta bulunmadan, davacı kurumun ayni hakkına vaki müdahalesinin haksız fiil niteliğinde bir el atma olduğunun kabulü gerekmektedir. Hal böyle olunca, bu haksız ve kanunsuz el atmayı; "İdari İşlem" ya da "İdari Eylem" sayma olanağı yoktur. Kaldı ki yol çalışmaları sırasında, bir kamu hizmetinin ifası nedeniyle müdahalenin yapılmış olması, tarafların kamu kurumu olmaları, yapılan işe bir idari eylem niteliğini kazandırmaz.

19. Diğer yandan, 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında ve karayolları dışındaki alanlarda kamuya açık alanlarda, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla karayolu kenarına yapılan çalışmalar nedeniyle meydana geldiği, öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da sorumluluk davası olduğu anlaşılmıştır.

20. Bu durumda açılan davanın, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olmadığı anlaşıldığından, müdahalenin men'i (el atmanın önlenmesi), müdahaleyi oluşturan kısımların kal'i ile yıkıntıların kaldırılması temelinden kaynaklanan ve bunların doğal sonucu olan tazminat istemine ilişkin davanın adli yargı düzeninde yer alan bir dava türü olması nedenleriyle uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

21. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Samsun 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/11/2022 tarih ve E.2022/261, K.2022/186 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/11/2022 tarih ve E.2022/261, K.2022/186 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/12/2023 tarihinde, Üye Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Hikmet
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	KANIK

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Davacının işletme, bakım ve sorumluluk bölgesinde bulunan enerji iletim hattının direklerinin bulunduğu taşınmazlara, davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafindankarayolunda duble yol çalışması sırasında dolgu yapılması

nedeniyle, zemin kotunun yükseltildiği; diğer davalılar Havza Belediye Başkanlığı ve ...İnşaat Ltd. Şti. tarafından da dolgu malzemesi (hafriyat) atılması nedeniyle, emniyet mesafesinin ihlali nedeniyle anılan hattın direklerinde deplase yapılarak işletme bütçesinden 228.279,69 TL ödendiği ileri sürülerek, ödenen bedelin davalılardan tahsili istemiyle açılan davada, davalı idarelerce gerekli önlemler alınmadığından meydana gelen zararda kusurlarının bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Bilal ÇALIŞKAN